

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України Юніна Олександра Сергійовича на дисертацію Довгунь Катерини Володимирівни на тему: «Адміністративно-правові засади діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Захист прав та свобод громадянина є основоположними завданнями будь-якої цивілізованої держави. Тому дослідження та розвиток знань про адміністративно-правові засади суб'єктів публічної адміністрації зумовлене потребою вдосконалення державного апарату для виконання цих завдань. Важливість дослідження посилюється тим, що в центрі дослідження така складна соціальна проблема, як домашнє насильство.

Від діяльності суб'єктів публічної адміністрації напряму залежить захищеність громадян від такого негативного соціального явища, як домашнє насильство. На жаль, з огляду на складне соціально-економічне становище проблема загострюється, незважаючи на позитивні зрушення в законодавстві впродовж останніх років.

Водночас, як звертає нашу увагу здобувач, останні законодавчі зміни у досліджуваній сфері, попри їх безсумнівно позитивний вплив, потребують доопрацювання та деталізації. Означена сфера все ще потребує вдосконалення з огляду на чисельні виклики у досліджуваній сфері, які стоять перед державно-адміністративними апаратом.

З викладеного вище очевидним є той факт, що подана на рецензування робота присвячена актуальній проблемі, розв'язання якої сприятиме подальшому вдосконаленню законодавства та поглиблення знань про діяльність публічної адміністрації у досліджуваній сфері .

Про актуальність обраного напряму дисертаційного дослідження свідчить також те, що робота узгоджується з основними положеннями основних положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом,

ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII, Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, Національна стратегія у сфері прав людини, затвердженої указом Президента України від 25.08.2015 № 501/2015, Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року, схваленого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2017 р. № 728-р.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані в дисертації. Дисертаційне дослідження відзначається належним рівнем обґрунтування отриманих у ході проведення наукових пошуків положень, рекомендацій та висновків, комплексним аналізом законодавства й міжнародної практики в цій сфері.

Детальне ознайомлення з текстом дисертації дозволяє стверджувати, що підхід дисертанта до дослідження адміністративно-правових засад діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству відзначається фундаментальністю і ґрунтовністю. Варто відзначити чітку структурованість роботи, та логічність викладу. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані в дисертації, підтверджені теоретичною та методологічною базою дослідження, критичним аналізом та узагальненням наукових праць, комплексним аналізом законодавства й міжнародної практики в цій сфері.

Висловлені положення та рекомендації відзначаються достовірністю. Дисертація має логічну структуру, яка дозволяє розкрити поставлені дослідницькі завдання та досягти поставленої мети. Аналіз предмету дослідження здійснено на ґрунтовному рівні.

Варто зазначити, що Довгунь К. В. на належному рівні використовує загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, що дозволило напрацювати обґрунтовані рекомендації із вдосконалення законодавства. Доцільним виявилось застосування діалектичного методу, що дало змогу комплексно дослідити предмет дослідження в єдності його соціального змісту та юридичної форми. Дисертаційне дослідження повністю відповідає правилам побудови та

здійснення комплексних наукових пошуків, вироблених методологічною наукою та стандартами оформлення отриманих результатів у ході його проведення.

Конкретні та чіткі завдання дослідження дозволили ґрунтовно напрацювати рекомендації із вдосконалення законодавства у сфері протидії та запобігання домашньому насильству.

Отже, наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані в дисертації є достатньо аргументованими, теоретично підкріпленими та практично застосовними. Структура та логіка викладеного матеріалу дотримана.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукова новизна праці полягає в тому, що дисертація є комплексним відображенням вирішення наукового завдання щодо вдосконалення законодавства та діяльності суб'єктів публічної адміністрації у сфері захисту прав людини. За результатами проведеного аналізу сформульовано наукові положення і висновки, запропоновані особисто здобувачем.

На нашу думку, елементи наукової новизни у роботі сформульована цілком коректно, а їх кількість і кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам. Зокрема, здобувачем уперше комплексно проаналізовано роль та місце громадських об'єднань як суб'єктів публічної адміністрації із протидії та запобігання домашньому насильству. Цікавим є факт зарахування громадських ініціатив до числа суб'єктів публічної адміністрації у досліджуваній сфері.

Також заслуговує на увагу здійснена класифікація суб'єктів публічної адміністрації, яка здійснена через призму «служіння народу», оскільки вони забезпечують публічно-сервісне обслуговування громадян з метою забезпечення реалізації наданих їм прав та свобод. Використовуючи європейський підхід до визначення компетенцій органів публічного адміністрування класифікувати органів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству необхідно на три групи: 1)

загальної компетенції; 2) спеціальної компетенції; 3) факультативної компетенції. Це актуально для подальшого вдосконалення діяльності державних органів влади у сфері захисту прав людини та громадянина.

Цікавим є твердження про те, що принципи у сфері протидії домашньому насильству мають подвійну філософсько-правову природу: з одного боку, це гуманітарні, стандартні, задекларовані та визнані на міжнародному й національному рівні загальні основоположні основи, відповідно до яких формується й функціонує система та зміст системи права щодо захисту прав людини; з іншого це правові засади – сукупність нормативно-правових актів, на яких ґрунтується організаційна діяльність суб'єктів та які відображають при цьому сутність державної системи із протидії та запобігання домашньому насильству.

Слушною слід визнати позицію дисертантки, відповідно до якої під адміністративно-правовим інструментарієм у сфері запобігання та протидії домашньому насильству слід розуміти сукупність засобів (додержання, використання, виконання та застосування норм), які забезпечують безпосередній юридичний вплив на поведінку суб'єктів суспільних відносин, та передбачають захист прав і законних інтересів людини і громадянина з метою подолання вказаного негативного соціального явища та притягнення винних до відповідальності вразі його вчинення.

Досить справедливо авторкою зазначено, про необхідність впровадження кількісних показників у індикатори виконання та відповідальних державних органи за їх виконання у Національний план дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок на період до 2021 року та інші стратегічні документи з подолання такого негативного соціального явища, як домашнє насильство.

Цікавим є твердження, що громадські об'єднання можуть відігравати більшу роль у протидії домашньому насильству, однак для цього потрібно розробити законопроекти «Про соціальне підприємництво» та «Про внесення змін до Податкового кодексу України для запровадження відсоткової філантропії» щодо впровадження відсоткової філантропії».

Досить змістовно здобувачкою обґрунтовано висновок, що у зв'язку з нерегульованістю питання притягнення до адміністративної відповідальності осіб за вчинення домашнього насильства на яких поширюється дія дисциплінарних статутів є потреба у прийнятті окремих законів, які вирішать цю проблему.

Не можна не відзначити такий позитивний момент, що здобувачкою запропоновано вдосконалення системи санкцій в рамках адміністративних правопорушень, особливо це стосується винесення штрафів, які є адекватним покаранням лише у випадку не ведення спільного побуту.

Отже, результати дисертаційного дослідження характеризуються теоретичною і практичною значущістю. Робота містить елементи наукової новизни. Крім того, аналізує низку невисвітлених вітчизняною юридичною наукою проблем, розв'язання яких дозволить оптимізувати адміністративно-правові засади діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Повнота викладення наукових результатів в опублікованих працях здобувача.

Окремі аспекти та висновки досліджено теми були висвітлені у 5-х статтях, які опубліковані у наукових фахових виданнях України, та 3-ьох тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Перелік наукових праць здобувача й аналіз їхнього змісту підтверджують наукові результати, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження, які пройшли апробацію на міжнародних науково-практичних конференціях та опубліковані у наукових фахових виданнях.

Дискусійні положення дисертаційної роботи.

Зважаючи на значний позитивний вплив від роботи, необхідно відзначити й про окремі її дискусійні положення.

1. Привертає увагу факт недостатнє використання напрацювань зарубіжної історіографії у досліджуваній сфері. Особливо це стосується підрозділу 3.1. Крім того, теоретичні напрацювання зарубіжної історіографії дозволили б покращити методологію дослідження при аналізі поняття та

характеристики суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

2. Важливу роль у запобігання та протидії домашньому насильству відіграють суди, які належать до суб'єктів у досліджуваній сфері. Однак їх роль та особливості функціонування у процесі розгляду справ про домашнє насильство автором не розкриті.

3. Дискусійним є пропозиція здобувача щодо запровадження відсоткової філантропії на користь громадських об'єднань, що дозволить, на думку автора, ефективніше протидіяти та запобігати домашньому насильству. Адже як показує досвід зарубіжних країни це не є обов'язковою умовою для їх активної участі. Крім того, це вимагатиме впровадження змін у податкове законодавство, що виходить за межі дослідження.

4. У тексті дисертації автор наголошує на важливості ратифікації Стамбульської конвенції, яка в Україні відкладається вже впродовж декількох років. Однак здобувач не наводить, які її положення вже реалізовані в Україні, а які ні.

5. У підрозділі 2.2 «Адміністративно-правовий статус суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству» не достатньо розкрита адміністративна правосуб'єктність суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Вважаємо, що це дозволило б глибше проаналізувати їх адміністративно-правовий статус.

Проте висловлені зауваження не ставлять під сумнів отримані наукові результати та можуть бути враховані в подальшій науковій роботі дисертанта.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Робота Довгунь К. В. «Адміністративно-правові засади діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству» є суттєвим внеском у дослідження діяльності суб'єктів публічної адміністрації у сфері захисту основних прав людини в цілому, та протидії такому негативному соціальному явищу як домашнє насильство. Аналіз тексту дослідження підтверджує відсутність порушення авторкою вимог академічної доброчесності. У роботі наявні посилання на джерела інформації у разі

використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримано вимоги норм законодавства про авторське право; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У праці не виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Тема дослідження є актуальною, обґрунтування чого є достатнім. Висновки і рекомендації мають достатній рівень наукової новизни, а також репрезентують вирішення поставлених у роботі завдань.

Таким чином, дисертація є самостійним завершеним науковим дослідженням, в якому отримані нові науково обґрунтовані результати, спрямовані на вирішення наукового завдання, що має істотне значення для розвитку науки адміністративного права та правозастосування.

Отже, дисертаційне дослідження Довгунь Катерини Володимирівни на тему: «Адміністративно-правові засади діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству» відповідає вимогам, передбаченим Порядком присудження наукових ступенів, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24 липня 2013 року, а його авторка Довгунь К. В. – на основі публічного захисту заслуговує на присудження присвоєння наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07. – адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право.

Офіційний опонент -

**директор навчально-наукового інституту
заочного навчання та підвищення кваліфікації
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України**

Олександр ЮНІН

Підпис засвідчую:

**проректор Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України**

Лариса НАЛИВАЙКО

